

C.O. ROSENIUS
ROMERBREVETS
BUDSKAP

Rom 3, 28

28: For vi er overbevist om at mennesket blir rettferdiggjort ved tro, uten lovgjerninger.

Her oppsummeres alt det som er bevist foran. Paulus uttaler dette som en opp- og avgjort sak: "vi holder for at mennesket blir rettferdiggjort ved tro, uten lovgjerninger". Og vi må bare lovprise Herren for dette. Men Paulus føyer ennå et bevis til, når han sier:

Rom 3, 28 - Tillegg

Sikter Paulus bare til seremonialloven når han f. eks. sier "ved tro, uten lovgjerninger"?

I Rom 3: 20 uttaler Paulus uttrykkelig at "intet kjød blir rettferdiggjort ved lovgjerninger". Og lenger ute i samme kapittel (v. 28) sier han "mennesket blir rettferdiggjort ved tro, uten lovgjerninger". Så blir det et meget viktig spørsmål om det er hele Guds lov, også de ti budene, han sikter til her. Hvis han bare sikter til seremonialloven, da står vi ulykkelige tilbake. Da er det slutt på all vår trøst av nådens lære. Vi kjenner også til hvordan troens fiender til alle tider har forsøkt å omgå det beviset som ligger i disse ordene fra Paulus. Da har de vanligvis påstått at Paulus her bare skulle mene den lovforfatning Gud gav Israels folk, og da spesielt seremonialloven som fikk sin slutt i og med den nye pakt. La oss derfor gå nærmere inn på dette spørsmålet.

Den hellige loven, som Moses hadde mottatt av Gud, bestod av tre deler: Den moralske, den seremonielle og den borgerlige. Sistnevnte var gitt spesielt for Israels folk, og var en lære om hvordan den moralske loven skulle praktiseres, tilpasset de spesielle forhold dette folket da levde under. Men seremonialloven var "en skygge" av Kristus og hans rike (forbilledlig), og disse "skyggebilder", dette forbilledlige, skulle opphøre så snart den avbildede virkelig selv kom*.

[* Den levittiske seremonialloven foreskrev mye som skulle passes på. Det var renselser, ofringer m. m. Men den skulle samtidig skildre menneskenes syndighet, og den eneste veien til deres rettferdiggjørelse. Under den mosaiske forfatningen var jødene forpliktet til å kjenne seremoniallovens påbud. Og ved å etterleve den, oppnådde de lovens rett til den velsignelse som var lovet dem som folk, og som begrenset seg til å gjelde de sant troende isrealittene. Men for dem som i ånd og sannhet dyrket Gud, var disse påbud et hjelpemiddel til at de i troen gjennom dette så det store offeret av Guds Lam. I begge disse henseender opphørte seremonialloven ved Kristi død. Evangeliet kom nå i dens sted. La oss føye til: Hvis en isrealitt hadde sin trøst i å etterleve den moralske loven, men ikke etterlevde seremoniallovens forskrifter om ofring og renselser, så hadde han blitt utstøtt, ja "utryddet av sitt folk". Men det samme gjelder dem som bærer kristennavnet, og

tror de etterlever Guds lov så de ikke behøver søke renselse i Kristi offerblod. Da går han evig fortapt, og det etter den lov som han søkte sin rettferdighet og frelse gjennom.]

Disse deler av Guds lov, som var formet for disse spesielle omstendigheter, hadde altså sin begrensede tid. Men den moralske loven, som finnes i de ti bud, er en helt spesiell og uforanderlig lov for alle folk til alle tider. Allerede i den gamle pakts tid ser vi dette markert slik: De ti bud, som var gått ut fra Guds munn, og som han hadde skrevet med sin finger på steintavlene, ble oppbevart inne i selve paktens ark. Mens derimot de andre delene av loven lå ved siden av arken, som om de var bestemt til en gang å tas helt bort. I Det nye testamente bekreftes de ti buds uforanderlige gyldighet, som rettesnor for alle folk til alle tider. Det ser vi i Kristi og hans apostlers uttrykkelige ord. De utlegger og innskjerper dem som Guds uforanderlige vilje. Se Kristi bergpreken og apostlenes brever.

Den moralske loven var dermed ikke begrenset til den mosaiske forfatningen. Den var til før den gamle pakt, og skulle også overleve denne. Opprinnelig var den innskrevet i menneskenes hjerter, og helt fra verden ble til forkynt muntlig, og alvorlig innprentet. Overtredelse av denne loven var grunnen til at Kain ble bannlyst av Gud, og vist bort fra Herrens åsyn. Det samme var grunnen til at menneskeslekten ble utryddet ved syndfloden, og Sodoma og andre steder ødelagt ved at ild falt ned fra himmelen (1Mos 4: 10-16, 6: 5, 11, 18: 16-33). Overtredelse av denne loven, som er bindende for alle, er det Paulus i dette brevet holder opp for øynene til både hedninger og jøder, dvs. alle mennesker, når han påviser at de er alle "under synd". Det er denne loven Paulus taler om, når han sier om hedningene: "de viser at den gjerning loven krever, er skrevet i deres hjerter". Og det var den samme loven som hadde gjort ham selv til en synder. For han forteller at det var konkret dette budet: "Du skal ikke begjære" - altså ett av de ti bud - som har vekket opp og åpenbart synden i ham (Rom 7: 7-12).

Også i det trettende kapitlet nevner han konkret noen av de ti budene. Og når vi ser på alle de formaningene til et rett kristent liv, som Herren og hans apostler understreket, legger vi merke til at alt sammen bare er en videreutvikling av de ti bud. Alt dette er tilstrekkelig dokumentasjon for den som vil se sannheten om hva som her menes med loven. Paulus sier at vi gjennom loven skal lære å kjenne synden, men ikke bli rettferdige. Dette er tilstrekkelig dokumentasjon for at Paulus hverken kan sikte til jødernes seremoniallov, eller til noen annen lov som bare har angått en viss tid og særskilte omstendigheter. Dette vil vi anskueliggjøre enda tydeligere med følgende:

1: Paulus mener her ikke seremoniallovens påbud, når han sier at "ved loven kommer erkjennelse av synd". Det blir spesielt klart når vi legger merke til profetene, Kristus, døperen Johannes og apostlene når de forkastet jødernes egenrettferdighet. I dette henviste de aldri til seremonialloven. Og det var tvertimot nettopp i å etterleve denne, jødene hadde sin trøst. De stod ikke hjelpeløse når det gjaldt å skaffe okser til sine ofringer. Den loven som avkrevde slikt, førte ikke til at noen "munn skulle bli lukket". Vi ser titt at profetene nettopp angrep jødene, fordi de hadde sin trøst i at de bar fram sine offer til templet, mens de derimot ikke ville avlegge syndene sine, og hellige sine hjerter for Gud (se f.

eks. Jes 1: 11-17, 66: 2-3, Jer 6: 19-20, Amos 5: 22-23 m. fl.). Likeså sa også Kristus om fariseerne at de gav nøye akt på seremonialloven, å gi sin skatt av mynte og anis og karve osv., men brydde seg ikke om det som var viktigere i loven, nemlig dommen, barmhjertigheten og troen. Altså var det ikke seremonialloven som virket at "hver munn ble lukket" og at "hele verden blir skyldig for Gud". Det var tvertimot på denne loven de grunnet sin falske trøst.

2: I det tredje kapitlet, fra v. 22 til 28, stiller Paulus opp mot hverandre rettferdiggjørelsen ved tro, og rettferdiggjørelsen av gjerninger, for at menneskene skulle fratras enhver mulighet for noen egen "ros" (v. 27). Men jeg ble jo ikke fratatt min ros, hvis jeg ble rettferdig ved å oppfylle en lov. Det er jo Guds hensikt at det ikke skal være noe menneske som skal ha æren og prisen for sin frelse (Gal 3: 22, Ef 2: 9). Den æren skal bare tilhøre "ham som ble slaktet og med sitt blod kjøpte oss til Gud". Men konsekvensen må da nødvendigvis bli at det ikke finnes noen lov som kan gjøre oss rettferdige.

3: Fjerde kapittel begynner med hvordan Abraham ble rettferdiggjort. Dette tar Paulus fram som et endelig, fullkomment bevis på den store sannheten han her har forkynt (rettferdiggjørelse ved tro, ikke ved gjerninger). Og det han der taler om gjendriver at han her, når han taler om loven og gjerninger, skulle mene den mosaiske seremonialloven. For vi må understreke at Abraham levde fire hundre år før Moses ble født, og ble "rettferdiggjort ved tro, ikke ved gjerninger". Det fantes ingen seremoniallov da.

4: I kap. 3: 31 sier Paulus at gjennom hans lære om rettferdiggjørelse ved tro og ikke ved gjerninger, skulle loven så langt fra oppheves, men tvertimot stadfestes. Med dette viser han at han slett ikke taler om seremonialloven, eller den mosaiske forfatningen, som sikkert nok skulle opphøre gjennom evangeliet. For nå var jo den lovens endemål oppnådd. Dette uttaler jo apostelen mange steder. Når han skriver til de forsamlingene hvor de ennå var opptatt med seremoniallovens påbud, omskjærelsen o. l., så uttaler han at "den svake og fattige barnelærdom" nå var unyttig og opphevet (Gal 4: 9, Kol 2: 16, 17, Heb 9: 9, 10: 1). I 2Kor 3: 7-14 taler Paulus om hvordan denne loven forsvinner. Der bruker han tre ganger samme ord om dette som skal forsvinne, som han bruker her når han sier at loven ikke "oppheves" gjennom troen, men stadfestes.

Alt dette skulle være tilstrekkelige bevis for at når Paulus sier at "intet kjød blir rettferdiggjort ved lovgjerninger", og at vi "rettferdiggjøres ved tro, uten lovgjerninger", så tales det ikke om seremonialloven. Og det priser vi Herrens navn for.

Rom 3, 29-30

29-30: Eller er Gud bare jødernes Gud? Er han ikke også hedningers? Jo, han er også hedningers Gud, så sant Gud er én, han som rettferdiggjør de omskårne av troen og de uomskårne ved troen*.

[* At apostelen her bruker to forskjellige ord, av og ved - troen, kan bare ha den vanlige grunn at det lyder bedre å veksle på uttrykkene. Men en av reformatorene har anmerket ved dette: "Jeg tror det her ligger en ironisk liten brodd, som om apostelen hadde villet si: Om noen gjerne vil ha med seg forskjellen mellom jøder og hedninger, så har han det her, ved at de førstnevnte blir rettfærdiggjort av troen, og de sistnevnte ved troen - som i sak er det samme". Og vi ser vel at det er i en slik tone Paulus har talt, f. eks. når han innledningsvis stiller spørsmålet om selve Skaperen er "bare jødernes Gud".]

Her anvender apostelen samme bevisførsel som når han i Galaterbrevets tredje kapittel viser at rettfærdigheten ikke kunne komme av loven, som ble gitt firehundreogtretti år etter at Abraham fikk det vitnesbyrd at han ble rettfærdiggjort ved tro. Bare det ene forhold at Gud ikke hadde gitt den skrevne loven til hedningene, beviser at rettfærdigheten ikke kunne komme av loven - ettersom Gud ikke bare var jødernes Gud, men også hedningenes. Men, han sier at Gud "er også hedningenes Gud". Det er jo bare én Gud, og denne eneste Gud skal rettfærdiggjøre både omskårne og uomskårne, ved troen.

Rom 3, 31

31: Opphever vi så loven ved troen? Langt derifra! Vi stadfester loven.

Dette verset viser at Paulus allerede den gang fikk den beskyldningen mot seg, som de rette Guds forkynnere til alle tider vil oppleve. Det som går på at troens forkynnelse vil oppheve loven, og at menneskene ved en slik forkynnelse bare vil overse loven og gode gjerninger. I v. 8 så vi at denne "spott" mot Paulus gikk så langt, at man til og med sa at han lærte at "man like gjerne kan gjøre det onde for at det gode kan komme av det". Vår utlegging der kan også være til belysning av dette verset. Men legg altså merke til at apostelen her, overfor denne beskyldningen sier: "Langt derifra! Vi stadfester loven".

Det er jo bare gjennom å forkynne evangeliet, at loven blir stadfestet, dvs. oppnår det den krever. I den rettfærdighet som tilregnes oss gjennom Kristus, finner loven at vi er rettfærdige. Men den vil også finne den samme lydighet, født av evangeliets nåde, i våre hjerter. Mens loven bare virker "erkjennelse av synd", og "virker vrede", så virker troens forkynnelse glade, salige og villige sjeler, som nå for første gang elsker Gud og det gode for hans egen skyld. Og en slik kjærlighet er "lovens oppfyllelse". Men dette må hvert eneste menneske som vil være frelst, ikke bare forstå og erkjenne, men selv erfare i sitt hjerte. Måtte den store nåderike Gud la oss alle få del i dette!